

SYNOPSIS
ACTORUM
in negotio
CURLANDIÆ,
[&]
SEMIGALLIÆ,

Anno Domini 1726.

VARSAVIÆ
Typis S. R. M. Scholarum Piarum.

Z BIBLIOTEKI
SEMINARIUM
SANDOMIERSKIEGO

RATIONES

*Contra prætensionem Ele-
ctionis & successionis Even-
tualis novi Principis Cur-
landiæ, in secundaria Con-
ferentia cum Principe Dol-
horuki, Datæ Varsaviæ,
Die 13. Ianuarij 1726.*

I **Q**uia stante vita Principis
Ferdinandi, de successo-
re cogitare non licet, in
præjudicium Sacrae Re-
giæ Majestatis D.N. Clementissimi tan-
quam

quam directi Domini, totiusq; Reipublicæ, cui simul ac Sacrae R.M. hæcce Curlandia cum tota Livonia, Regnante protunc p.m. SIGISMUNDO AUGUSTO Rege, per Pacta subjectionis se se subdidit, corporiq; Reipublicæ se adjunxit & incorporavit, plenariè & in ævum prout idipsum Pacta subjectionis atq; Privilegium desuper statibus ijsdē Livoniæ & Curlandiæ à dicto Rege Sigismundo Augusto datum fusiùs exprimunt & testantur: Quodq; postea Juramentum Regis AUGUSTI, tum Juramentum Magistri Curlandiæ Gottardi Kiettlerij atq; Juramenta omnium Ordinum tam Curlandiæ quàm Livoniæ confirmarunt & solidarunt; ubi hæc clausula per expressum ab Ordinibus est adjuncta:

“Promittimus & Juramus, quod ex-nunc & deinceps fideles & obedien-

tes

tes erimus Serenissimo Principi Do-
 „mino Domino SIGISMUNDO AU-
 „GUSTO Regi Poloniæ Domino &
 „Hæredi, ejusq; Successoribus Regibus
 & Regno Poloniæ, Magnis Ducibus,
 & Magno Ducatui Lithvaniæ; S. R. M.
 Regno ac Ducatibus assistemus necnon
 „eius successoribus, contra quoslibet
 „inimicos, quibus cum nullos Tractatus,
 nulla Fædera, Inducias, aut Contractus
 faciemus sine suæ Regiæ Majestatis con-
 sensu, & approbatione. Et ulterius in
 eodem Juramento: Omnesq; Machi-
 nationem, qua practicari suboleverimus,
 in præjudicium Regiæ Majestatis & Du-
 calis Dignitatis custodiemus, præcavebi-
 mus, & pro posse Nostro summa fide
 impediemus.

2do. Quia etiam post mortem Prin-
 cipis Curlandiæ & Semigalliae non li-
 cet cuiquam Principum Externorum
 negotijs Curlandiæ sese immiscere, tan-
 quam

quam vero Fundo Directi utilis Domini
nij Sacrae R. M. & Reipublicæ, atq;
immittere falcam in alienam messem:
nam taliter inferretur vis Juribus Feu-
dorum non modo Regum Poloniæ &
Reipublicæ, sed etiam totius Europæ;
prout id suo tempore deduci potest nō
tantum Jure communi Gentium, ve-
rum etiam Historijs, Exemplis & con-
tinuo usu, tā apud nos in Regno Polo-
niæ, & Magno Ducatu Lithvaniæ,
quam & in alijs Externis Dominijs pra-
cticatum: quod scilicet tales successio-
nes cesserint Directo Domino & Rei-
publicæ, uti patet plures Provincias
& Palatinatus post extinctum Jus feu-
dale, Regno & Magno Ducatui Li-
thvaniæ per Rempublicam incorpora-
tas esse exstat recens exemplum in Sy-
lesia, ubi post decepsum Principum Bri-
genfum adhuc de Linea Piastorum
procedentium, ultimorum, Imperator
Ro-

Romanorum Leopoldus Lignitzium,
 Brig & Olaviam non alicui externorum
 dedit, sed ipse met accepit, ac Sylefiæ
 incorporavit; quasi proximus quisq;
 sibi. Reperiet & Serenissimus Cza-
 rus in Monarchia sua paria exempla,
 quod Serenissimi sui Prædecessores in
 similibus pariter processerint, dum ta-
 les successiones ipsimet acceperint Do-
 minijsq; suis incorporârint.

3tio. demonstratur evidenter, quan-
 tum per hanc Serenissimi Czari, favo-
 re Margravij Brandenburgensis promo-
 tionem commoverentur omnia Mo-
 schorum Pacta cum Regno Poloniæ
 stabilita, utpote Pacta Polanoviensia
 antiquiora ac recentiora perpetuæ pa-
 cis & Fæderis; Tractatus Grzymulto-
 vianus Articulo 1mo. item Articulo
 2do. 5to. & 8vo. ubi clarissimè de Li-
 vonia scribitur, circa verò Livoniam
 Curlandia obtinet locum; hoc enim
 utrum

utrumq; simul Sacræ R. M. & Reipubli-
cæ subjectum est; item Articulo 23. &
24. Tum secundarius Tractatus Džia-
lynij, Articulo 1mo. & Articulo 5to,
vigore cuius Tractatūs tota Livonia,
Sacræ R. M. & Reipublicæ cedere ac
restitui debet. Et ecce loco restituti-
onis Livoniæ, impedimenta ad Cur-
landiā S R.M. & Reipublicæ proprieta-
tem, struuntur, injustæq; prætensi-
ones implicantur.

4to. Tantæ fuit circumspetionis
Respublica, ut hunc casum Caducitatis
statim viginti septem Annis à subjectio-
ne Statuū Curlandiæ & Magistri Ordini
Theutonici, per Constitutionē Anni
1589 vigore directi Dominij disposue-
rit: Cui ordinationi nec Princeps, nec
status neq; nobilitas Curlandiæ sese op-
posuerunt, dum ex post tota Curlandia
For-

(9)

Formulam Regiminis à Commissarijs
S. R. M. & Reipublicæ, ad faciendum
bonum Ordinem, cognoscendasq; pro-
tunc differentias quæ Principem inter
& status Curlandiæ cum Nobilitate in-
tercesserant, acceptaverit; & juxta ean-
dem Formulam Regiminis hucusq; se-
se gerit & gubernatur, dum in omni-
bus causis suis per appellationem ve-
nientibus, tam Principes, quam Nobili-
tas in Judicijs Relationum S. R. M.
à Rege & Senatu judicabantur, & actu-
aliter judicantur. Reperitur etiam
punctum in Formula Regiminis: Con-
,,ventus publici singulis biennijs Mita-
,,viæ celebrentur, ad quos singuli distri-
,,ctus, postquam Articulos deliberatori-
,,os nacli fuerint, Nuntios suos cum suf-
,,ficienti potestate ablegabunt. Et ulteri⁹.
,,In quibus Convictibus nihil decerne-
,,tur, quod Pactis subjectionis funda-

B

men-

„mentalibus & Ducalibus, investituris
„& hujus Regiminis formæ, aut Ordi-
„nationi sit contrarium; horum enim O-
„mnium æterna Authoritas esse, & ob-
„servari debet. Hic verò contrari-
„um evenit, quia Districtibus non est
„intimata Materia, de qua deliberan-
„dum esset, vel super quid status Cur-
„landiæ essent daturi deliberationes
suas; nec observatæ sunt conditiones in
Forma Regiminis, quod scilicet in illis
Conventibus nihil attentare debe-
rent, quidquid pactis subjectionis funda-
mentalibus & Ducalibus investituris
contrarium foret. Hæc eadem For-
ma Regiminis ulterius in se continet :
quod Princeps Curlandiæ, in casu ali-
cujus necessitatis posset extraordinari-
um Couentum assignare, communi-
cato tamen prius Consilio cum Con-
siliarijs, non verò aliquis alias, vel ex-
tra-

traneus Monarcha. Superadditum est
& hoc in eadem Formula, quod casu
quo Princeps Curlandiæ ejusmodi cō-
ventum indicere recusaret, tunc autho-
ritate Majestatis Regiæ indicetur. In
hac ipsa Formula Regiminis omnia
gravamina protunc sunt abolita: Fi-
naliter formula Juramenti novi con-
stituta, quam tunc temporis Nobilitas
& Status Curlandiæ præstiterunt, atq;
ad præsens præstant: Ego NN. Juro
NN. Curlandiæ & Semigalliæ &c. Du-
,,ci, ejusq; Successoribus investitis, &
,,si horum nullus superfuerit, Serenissi-
,,mo ac Potentissimo Principi ac Do-
,,mino D. SIGISMUNDO III. Polo-
,,niæ Regi, illiusq; Successoribus Regi-
,,bus & Inclyto Regno Poloniæ, Ma-
,,gnoq; Ducatui Lithvaniæ, tanquam
,,non solum Supremis ac Directis, qua-

,les nunc sunt, sed etiam utilibus &
,immediatis tunc futuris Dominis meis,
tam uti cæteri Regni indigenæ, subditus,
fidelis & subjectus esse: Ejus Illustritatis
“commoda & emolumenta quærere,
,& promovere, omniaq; Terrarum &
,Incolarum Illustritatis ejus, quantum
,per me fieri potest, damna & incom-
,moda præcavere, amovere, præveni-
,re, uti fidelem & probum subditum
,decet, semper velim; qua in re nihil
,quidquā, quod humano ingenio exco-
,gitari poterit me impediet; sic me Deo
adjuvet, & Sancta Christi Passio. Ex
hoc igitur Juramento evidenter patet,
Status Curlandiæ ejusq; Nobilitatem
nullum sibi Jus reservâsse, sed per o-
mnia Reipublicæ se se submisissse, tam
vivente ac sub tempus Dominij Prin-
cipis Curlandiæ, quam etiam post fa-

ta illius, extinto Jure Feudali ejusdem lineæ, ipsos absolutè S. R. M. & Reipublicæ pertinere, neq; Principem Novum postulare posse; imo argumētando à majori ad minus, si nulli Senatorum ac Nobilium in Regno & Magno Ducatu Lithuaniae annexisq; Provincijs, stante vita Regnantis de futuro Rege cogitare licet, cum id Legibus Regni expresse vetitum sit, ne de futuro Regnante in vita Regis aliquid statuatur. Item prohibitum est ne Privilégia Bonorum, stante vita Possessorum extradantur; imo juxta Leges Nostras, Dispositiones de successionibus futuris privatuarum fortunarum sunt nullitatis, & semper à Tribunalibus cassantur; Quomodo utiq; Sacra Regia Majestas & Respublica permittere possent aliquam stante vita Principis Curlandiæ Electionem? & quidem contra di-

dispositionē Constitutionis Anni 1589.
tum qualiter status & Nobilitas Cural-
diæ, subditi Sacrae Regiae Majesta-
tis, qui non sunt Juris sui, sed
subjecti Potestati Regiae & Reipublicæ,
uti Juramentum ipsorum testatur, il-
lud audere possent? ne incurvant in cri-
men læsæ Majestatis, Perduellionis &
perjurij. Itaq; id omne, quod in Cur-
landia attentatū est, pro irrito, invalido,
nullitatiq; subjecto cēsetur, nec à Sacra
Regia Majestate, nec à Republica appro-
bationem aliquam consequi potest, vel
unquam poterit; propter præfatas ali-
asq; multas rationes, exinteresse Status
Reipublicæ provenientes. Quæ ratio-
nes, quod apud Sacram Cæfaream Ma-
jestatem invenient debitam considera-
tionem & acceptationem, prout mini-
mè dubitari potest, ita, casu quo rece-
pta non essent, sed illis in contrarium

Pa-

(15)

Pactisq; perpetuis ac temporalibus, aliquæ prætensiones ad Curlandiam formari, & continuari deberent, Republica multò justius, quam Princeps Legatus Plenipotentiarius; (ut in discursu suo ad primam Conferentiam habito expressit) injuriæ sibi ducere, mensurasq; suas sumere necessitate foret: Quamvis coram Universo Orbe protestetur, prædicta Pacta in omnibus Punctis ac amicitiam cum Czarea Majestate Fæderatam inviolabiliter ad invicem & in perpetuum manutencere velle.

IN-

2(16)30

I N H I B I T I O
Sacrae Regiae Majestatis
Per Generosum
N A K W A S K I

*Capitaneum Ciechanovien-
sem Statibus Curlandiae, ne
divulgatū Congressum par-
ticularem celebrare præsu-
mant, intimata.*

AUGUSTUS II. &c.

Generosis Supremis Consiliarijs,
Majoribus & Minoribus Capita-
neis, ac Universae Nobilitati Ducatum
Curlandiæ & Semigalliæ fideliter No-
bis dilectis Gratiam nostram Regiam.
Ge-

(17)

Generosi fideliter Nobis dilecti. Cum non solum publica Fama, divulgatiq;
rumores sed & certæ quædam relatio-
nes id deferant, ac si fidelitates Vestræ
prætextu absentiæ in haec tenus à Duca-
tibus Ducis Ferdinandi Homagijq; ejus
non redditii seu alia quavis palliata rati-
one, meditentur & moliantur, contra
Jura Suppemi Dominij Nostri & Reipu-
blicæ Conventum privatum sibi insti-
tuere & formare velle; idq; non ob-
stante Nostra remissione & suspensione
desideriorum fidelitatum Vestrarum ad
imminenter Comitiorum Regni Ge-
neralium Grodnæ celebrandam reaf-
sumptionem, ex ea potissimum causa,
quod priori gratiosa concessione No-
stra & indictione Conventū, fidelita-
tes Vestræ sint abusæ, præscriptum &
norem Universalium Literarum No-
strarum excedendo, & in materiam

C

suc-

successionis eventualis sese indebitè ingrediendo. Proinde fidelitates Vestræ super præmissis jám antecedenter legitimè monitas, præsentibus literis nostris iterum serio monemus; ipsisq; inhibemus & interdicimus, ne quidquam hac in re attentare, neq; aliquem Conventum particularem privatum sibi instituere & indicere subquocunq; prætextu ptæsumant. Quem quidem Conventum concessimus & concedere poterimus, prævia certudine fidelitates Vestræ facultatem Nostram in Celebrazione hujusmodi Conventus non excessuras. Siquid autem contra haec prohibitiones nostras Fidelitates Vestræ attentaverint, id totum, uti Partis subjectionis, Constitutionibus & Juramento fidelitatis conrrarium pro irrito, invalido, & non existenti declaramus. Renovamus insuper nostras

19

stras attentiores inhibitiones, ne fidelitates Vestræ in tam magni momenti publico negotio Eventualis horum Ducatum Principis Vacantiæ, & ad Regnum nostrum devolutionis, aliquas cointelligentias & correspondentias præcipue cum exteris habere & quidquam attentare audeant. Facturæ sunt præmissa fidelitates Vestræ pro Gratia nostra pro fidélitatis suæ Juratæ exacta observantia, & sinsecus quidquam attentare auderent sub gravi indignatione nostra irremissibiliq; Legum rigore. Datum Varsaviæ die 8va Mensis Junij Anno Domini MDCCXXVI. Regni vero Nostri XXIX Anno, AUGUSTUS REX Locus Sigilli Minoris Regni, Locus Sigilli Minoris M. D. L. Andreas Franciscus CICHOCKI Sacrae Regiæ Majestatis Secretarius mp.

C2

DO-

(20)
DOCUMENTVM
*Intimatæ Inhibitionis su-
pradicæ &c.*

Magnificum ac Generosum Do-
minum Josephum NAKWASKI
Capitaneum Ciechanoviensem, Inhi-
bitorium quoddam à Sacra Regia Ma-
jestate Poloniæ Domino Nostro Cle-
mentissimo de data Varsaviæ, die 8vo
Mensis Junij, Anno millesimo septin-
gentesimo, vigesimo sexto, de non insti-
tuendis & non in dicendis Conventi-
bus, nec de se non ingerendo in ma-
teriam successionis Eventualis, die 21.
Junij, Anno Currentis Magnificis ac
Generosis Dominis Consiliariis Supre-
mis Regentibus, ad manus proprias
tradidisse, idq; Rescriptum Regium ho-
dierno die pro ulteriori custodia, quo-
tiescun-

(21)

tiescunq; visum fuerit necesse, ut &
iterum producatur, Cancellariæ Du-
cali commissum esse. Ad mandatum
sub appressione Sigilli Ducalis, subscri-
ptioneq; hac solita testor. Datum
Mitaviæ, die vigesima quarta Junij
Anno 1726.

*Hennericus Zentarove
Proto-Secretarius.*

Man-

(22) 20

MANDATVM
*Pro Iudicijs Curlanicis
in Mensa Octobri proximo
Grodnae celebrandis &c.*
AUGVSTUS II.
DEI Gratiâ REX Poloniæ &c.

VObis Generosis Henrico Christi-
ano de Brincken, Landhoff Ma-
gistro, Joanni Henrico Keyserling Can-
cellario, Adamo Kościuszko Oberbur-
grabio, Ebenhardo Philippo de Brug-
gen Land-Marschalco Consiliarijs Su-
premis, tum Joanni Ernesto de Ronne
Selburgensi, Casimiro Christophoro
Brackel, Mitaviensi, Carolo Firks Gol-
dirigenſi, Philippo de Hahn Tucumen-
ſi, majoribus & alijs minoribus Capi-
ta-

(23)

taneis, necnon Joanni Christiano Sa-
cken prætenso Marschalco cujusdam
Congressus - - - Korff Plenipo-
tentiaro Provinciali Georgio Rek,
Friderico Klopman, Joanni Ernesto
Nolde Ottoni Eobaldo Sacken, Fride-
rico Casimiro Heyking, Henrico Joan-
ni Brincken, Benedicto Henrico Hey-
king, Eberhardo Christophoro de Me-
dem, Ernesto Adolpho Heyking, Her-
mano Carolo Keyserling, Gotthard
Friderica Lœben, Gedeoni Saff, Ot-
toni Christophoro Hoven, Ernesto
Christophoro Bruggen, Ernesto Joan-
ni Buttler, Georgio Christophoro Me-
dem, Sigismundo Korff, Christophoro
Wiegant, Vilhelmo Henrico Schro-
ders, Francisco Christophoro Nottel-
horst, Friderico Ascheberb, Carolo Jo-
anni Ernesto Ronne, Joanni Funk, Hé-
rico Joanni Gothus, Hyeronymo Brun-
ckein Friderico Sackien, Geogio Jo-
anni

anni Keyserling, Nicolao Vilhelmo
Stempel, Deputatis, totiq; Equestri Or-
dini Curlandiæ & Semigalliæ Ducatuū
seu ex Vobis Principalibus motoribus
Authoribus & primarijs, ad infrascri-
pta attentata concurrentibus coope-
ratoribus de nominibus & cognomi-
nibus in Termino specificandis, quos
magis actio præsens afficit de personis,
causā infrascriptā, Bonisq; Vestris ge-
neraliter omnibus mandamus, ut co-
ram Nobis & Judicio Relationum No-
strarum propriarum Grodnæ, aut ubi
tunc cum Curia Nostra feliciter con-
stituti fuerimus, à positione præsentis
citationis Nostræ in sex septimanis,
seu aliàs futura Juridica Causarum Cur-
landicarum, mense Octobri, Anno præ-
senti celebranda, tum, dum & quando
causa præsens ex Registro publico Ju-
diciali accusatata ad Judicandum inci-
derit

(25)

derit, & quidem Vos qui supra specificati de cognominibus estis, personaliter, alij verò per legitimos Plenipotentes & mandatarios peremptoriè compareatis; Ad Instantiam Generorum Instigatorum & Vice Instigatorum Regni & M.D.L. pro munere Officij sui publici agentium Actorum; Qui Vos hac unica eaq; peremptoria citatione, uti in causa Juris Publici citant, pro eo: Quia vos contra Pacta publica subjectionis suæ cum Serenissimo Divæ memorie Sigismundo Augusto Rege Poloniæ Antecessore Nostro Anno 1561 inita, & contra Juramentum Fidelitatis Nobis uti Supremo & Directo Ducatum Curlandiæ & Semigalliae Domino præstitum, atq; contra Dispositionem Juris Communis & Diplomaticis Incorporationis horum Ducatu-

D

um

um Regno Poloniæ Anno 1569 in Comitijs Regni Generalibus Lublini factæ, tum contra Constitutionem Regni anni 1589, procedendo & Jus quoddam Electionis sibi Ducis Curlandiæ, & Semigalliæ, arrogando & usurpando & ex Directo Dominio Nostro & Reipublicæ, se eximendo necdum extincta stirpe Illustris: Magnæ recordationis Ducis Gottardi & Filiorū ejus Friderici Vilhelmi, ac Illustrissimo Ferdinandō Duce Curlandiæ & Semigalliæ, ex hac stirpe procedente in vivis existente, post cujus stirpis decessum modo primū hi Ducatus juxta præscriptum memoratæ Constitutionis Regni 1589. ad Regnum Poloniæ & M.D.L. redire, & illis conjungi debent, æqualiter prout Provincia Livoniæ coadunata est, in qua Provincia hi Ducatus existunt, ausi estis & inconsidere, imo teme-

(27)

temerè præsumpsisti, expressas Inhibi-
tiones Nostras in Literis nostris ad vos
datas, Vobisq; legitimè intimatas, con-
temnendo, & ipsiusmet Illustrissimi
Ducis Inhibitiones Literatorias levi-
pendendo, imo nomen ejusdem Illu-
strissimi Ferdinandi Ducis ad Literas
quasdam per modum Universalium in-
scio illo conceptas, usurpando, per
easdem Literas editas congressum quē-
dam privatum sine consensu Nostro
sibi indicere, Mareschalcum hujus con-
gressus constituere, & ad instar alicu-
jus Particularis Conventus eundem
congressum peragere, ac in eo de suc-
cessore Duce futuro in his Ducatibus
concludere, uti defacto spretis Inhibi-
tionibus nostris eundem Conventum
privatum indixisti, celebrasti, succe-
forem elegisti, Ordinationem Reipu-
blicæ, & Leges Regis, ac Pacta primi-

tiva convulsistis, cointelligentias hac
in parte etiam cum externis habere,
aliaq; illicita futuro in **Termino** latius
declaranda & explicanda attentare præ-
sumpsistis, quo ejusmodi progressu in
pænas Legum incurristis, easq; succu-
buistis; pro quibus pœnis Criminalibus
& perduellionis, super Vobis seu quem
vel quos magis hæc attentata, onusq;
præsentis Actionis afficit, juxta de-
meritum cuiusvis decernendis, tum ad
videndum & audiendum, hunc con-
gressum seu particularem Vestrum Con-
ventum & prætensam Ducis Electio-
nem, quam pro nulla iu Literis No-
stris Inhibitorijs jam declaravimus,
cumquè omnibus ejus conventus con-
clusis cassari & annihilari, Jura Nostra
& Reipublicæ in eosdem Ducatus ha-
bita, per Vos læsa, & violata redin-
tegrari, circa primitiva pacta, cum
qui-

(29)

quibus in clientelam & defensionem
Regum & Reipublicæ Polonæ suscepiti
estis, conservari & manuteneri, cæte-
raq; quæ de Jure venerint contra Vos
statui, decerni, & Sententiari, in da-
mnis Litisquè expensis Condemnari.
Citamini, sitis parituri, Terminum at-
tentaturi, & judicialiter ad præmissa
aliaq; latius futuro in Termino contra
Vos proponenda responsuri. Datum
Varsaviæ Sabbatho in crastino Festi
Sanctæ Annæ Matris Deiparæ
Anno Domini 1726.

S.R.S.R.S.
Oblata

(30)
OBLATA
Videndæ Manifestationis
AUGUSTUS II.
DEI Gratiâ REX
Poloniæ &c. &c.

Significamus præsentibus Literis
Nostris quorum interest Universis
& singulis. Oblatas esse ad Acta
præsentia metrices Regni Cancellariæ
Nostræ Majoris Literas infrascriptas Vi-
dendæ Manifestationis, manibus Ma-
gnificorum Senatorum Regni die ho-
dierna in Actu contenta subscriptas,
Tenoris sequentis. Dabitur Manife-
statio nomine infrascriptorum in rem
totius Reipublicæ & pro Reservatione
Supremi Juris & directi Dominij, quod
S.R.M. & Reipublicæ ad Ducatus Cur-
landiæ

landiæ & Semigalliæ competit, ne aliquod patiatur detrimentum, in & contra omnia & singula in his Ducatibus per quoscunq; tam ab extra, quam ab intra, ultra mentem S.R.M. & Reipublicæ, imo in convulsionem Legum Regni & Rescriptorum, præcipue ultimarij S. R. M., in his Ducatibus recenter attentata & attentanda, Pactis primævæ subjectionis & incorporationis Regno Poloniæ horum Ducatum, ac vinculo fidelitatis contraria, & concessioni Feudali, investituris, tum Legib⁹ & Constitutionibus Regni & M. D. L. nec non Fæderibus anterioribus & novissimis cū vicinis Potentijs initis repugnantia, in præjudicium S.R.M. & Republicæ evenientia, aut eventura, suo loco & tempore explicanda, cum protectione de nullitate eorundem omnium & singulorū attētatorū; & attentandorū stante

stante vita Legitimi Principis Illustrissimi Ferdinandi Ducis Curlandiæ & Semigalliæ; prout latius in parata Copia eadem Manifestatio porrigetur. Andreas de Lubraniec Dąbrowski Palatinus Brestensis Cujaviæ *mp.* Josephus Sołtyk, Castellanus Belżensis *mp.* Casimirus Rudzinski Castellanus Czernen: *mp.* J. Mniszech Supr: Regni Mareschalus J. Szembek Supr: Regni Cancellarius. Joannes Lipski Procancellarius Regni. Joannes Georgius Przebendowski Supr: Regni Thesaurarius. Quas ejusmodi Literas videndæ Manifestationis, sic ut præmissum oblatas, Nos ad Acta præsentia suscipi, inscribi, & ex ijsdem fideliter descriptas Parti postulanti authenticè extradi permisimus. Actum & Datū Varsaviæ Feria ſta ante Festum S. Margaritæ Virginis & Mart: proxima, die ſcilicet II. Julij Anno Domini 1726

MANI-

*Manifestatio Procerū Re-
gni Poloniæ & Magni
Dacatus Lithvaniæ con-
tra Actum Curlandium
Congressu illico die. 26
Junij 1726. formatum.*

Lxperimento tristis compertum
est Republicas Majores mi-
noresvè tamdiu stare, quam-
diu à Veterum Institutis non
recedant, fundamentalibusq; primævæ
Originis vel accessronis suæ legibus inni-
tantur: Postquam verò pertæsæ status anti-
qui quidpiam novi moliantur, vel cupido
novandarum rerum, aut fatalis voluptas
percundi innumerabilibusq; sele tricis im-
plicandi incesserit earum Animis, necessa-
riò cadere ac succumbere. Probè experti

sunt Ducatus Curlandiae & semigalliae,
quid ad felicem illorum statum hucusq;
contulerit, postquam felicibus Antecesso-
rum nostrorum Armis, sub Auspicijs Sere-
nissimorum Sigismundi Augusti, Stephani
Bathorei, Sigismundi Tertij, Subsequenti-
umq; Regum Poloniæ ab interitu vindica-
ti, à quavis hostili impetione protecti,
pari Nobiscum prosperitate gloriari assye-
verunt: Quod si quandoq; contigerit mi-
nora votis perferre, communem Regnorum
sortem instabilis fortunæ miserati inter
tempostates procellasq; bellorum fluctuare
poterant non mergi, ubi coadunati Rei-
publicæ Nostræ nec perire nec salvi nisi
una esse debuerant. Iam quod superi
avertant, navigium hoc quod cum Res-
publica Nostra strictè unitum feliciter
hucusq; vehebatur, verendum, ne dividi
cæptum naufragium patiatur, quando nuper
inscia ac inconsulta, molto minus requisita
Sacra Regia Majestatè & Respublica, exi-
stente adhuc in vivis Principe suo Legiti-
mo, Conventiculum quodpiam sibi forma-

re

re deq; eligendo novo Principe deliberare,
imo actu ausuq; illico eligere, monitio-
nes Sacrae Regiae Maiestatis hunc Actum
inhibentes respuere, Emissarium Regium
Charactere nuntij ad Comitia insignitum
non admittere, aliaque contraria Pactis &
Fæderibus subiectionis ijdē Ducatus Cur-
landiæ & semigalliæ oblii beneficiorum
Regni hujus attentare ausi sunt. Non
commemoramus quomodo Provincia hæc
à Gottardo Kiettero Magistro quondam
Ordinis Theutonici Reipublicæ nostræ se
subdiderit subjeceritq; quomodo à tem-
poribus ejusdem Kiettleri in Obsequio &
fide feudali Reipublicæ Nostræ ad hæc
usque tempora fidelis permanserit; præter-
mittimus qualiter interrupta serie in Fride-
rico & Vilhelmo Filijs Gottardi, postea
in eodem Friderico & Iacobo ex Vilhel-
mo Fratre nepote suo, demum in Fride-
rico Casimiro & Ferdinando adhuc
superstite Filijs Iacobi Duci Investituras
petierit, obtinueritq; Leges tantum non
nullas tenoremq; Pactorum subiectionis

adducere in Animo est, quo luculentius,
pateat, immerito indebetq; attentatum
adeoq; nullius valorisimo damnabile esse,
quidquid in novissimo tumultuario Cætu
recenter actum est.

Et quidem libet prima verba Tra-
ctatus Subiectionis Livoniæ, uti cum Cur-
landica indivisæ, ejusdemq; naturæ existentis
hic inserere, quæ sic sonat. Sigimundus
 „ Augustus Cum Terra Livoniæ Nobis
 „ ex parte Magni Ducatus Lithvaniæ &
 „ vicinitate & multim, partim Antiquis
 „ partim novis Pactis & fæderibus devin-
 „ eta & consociata jam ab aliquot Annis
 „ immanissimi hostis Moschi crudelibus
 „ Armis incendijs & Vastationibus propè
 „ modum funditus eversa & desolata esset,
 „ ita ut extrema quæq; illi imminerent;
 „ nec quidquam certius esset, quam quod
 „ ad primam quamq; Incursionem illius
 „ præpotentis hostis illud quod reliquum
 „ tam in diaœesi Rigensi, quam in Terris
 „ Magistri Ordinis Theutonici fuerat si-
 „ milibus cladibus excinderetur & in du-
 „ rissimā

37

,, rissimam servitutem hostilem veniret.
,, Quemadmodum jam magna pars propter
,, multarum Civitatum, Arcium, Propugna-
,, culorum amissionem venerat, & ob ma-
,, ximam in omnes partes depopulationem
,, vastitatemq; ferro & igni in allatam &
,, propter quotidianas incursiones, magnumq;
,, hostis ad ejus reliquias Occupandas appa-
,, ratum, ad eam angustiam & difficultate
,, Ordines illius redacti essent, ut nequa-
,, quam Opibus Viribusq; proprijs statum
,, suum defendere, atq; se à servitute & cru-
,, delitate hostili tueri ac vindicare possent.
,, Ideo Illustrissimus & Magnificus Domi-
,, nus Gottardus Equestris Ordinis Teuto-
,, nici in Livonia Magister, Nobilitas, Ci-
,, vitates Statusq; & Ordines illius universi,
,, dum & omnia Domestica, consilia sua
,, convulsa, & se ab aliorum præsidijs præ-
,, fertim Sacræ Cæsareæ Majestatis, & Statum
,, Romani Imperij destitutos animadverterent,
,, à Vicino etiā Rege Sveciæ terra marique pete-
,, rentur, tam suo quām Civitatum, aliorumq;
,, Ordinum Livoniæ ad Dictum Magistrum
,, spectantium nomine, crebris Internuntijs

„ & Literis præsentem calamitatem & gra-
 „ viſſimum periculum Nobis exposuissent,
 „ multisq; precibus opem & Auxilium No-
 „ strum implorasseſſent. Nos & commisera-
 „ tione afflictissimæ Provinciæ, & amore
 „ totius Reipublicæ adducti, & ne barba-
 „ rus hostis latius pro sua libidine in po-
 „ pulo grassaretur, dedimus negotium Illu-
 „ trissimo Principi Domino Nicolao Ra-
 „ dziwił Duci in Ołyka & Nieswież Pala-
 „ tino Vilnensi &c: ut iterum in Livoniā
 „ properaret, & primo quoq; Rigam pete-
 „ ret, ibiq; tam cum ipso Magistro, quam
 „ cum illius Ordinibus ac Civitatibus de-
 „ memoratæ Provinciæ defensionis ratione tra-
 „ staret. Cūq; in illis Tractatibus ab omnibus
 „ persiceretur nisi communibus viribus tā
 „ Polonorum quam Lithvanorum defensio
 „ suscipiatur, non posse Potentiam hostilem
 „ reprimi, Polonorum verò Auxilia nisi
 „ deditio quoq; ad Regnum Poloniæ non
 „ solum Magnum Ducatum Lithvaniæ fiat,
 „ nequaquam adduci posse; Tandem ad hunc
 „ extreſum casum, ita ut sit in rebus despe-
 ratis

„ ratis & præsenti periculo expositis deve-
 „ tum est, ut de facienda deditio Statue-
 „ rent, eoꝝ nomine communis profectio tā ab
 „ ipso Principe prænominato, quām ab Or-
 „ dinum ac Civitatum Nuncijs ad Nos
 „ fusciperetur.

„ Placeat & alterius Instrumenti confir-
 „ matorum Jurium initialem textum de ver-
 „ bo ad verbum exprimere:

„ SIGISMUNDUS AUGUSTUS &c.
 „ Cum Livonia Provincia gravi ac diutur-
 „ no bello Moschico multisq; cladibus af-
 „ flecta, vastata, atq; magna ex parte in
 „ potestatem hostium redacta esset cumq;
 „ & propter multarum Cjvitatum Arciumq;
 „ & propugnaculorum amissionem, & ob-
 „ maximam in omnes partes depopulati-
 „ onem vastitatemq; ferro atq; igni in ea
 „ allatam, & propter quotidianas incursio-
 „ nes, magnumq; hostis ad ejus reliquias
 „ occupandas apparatum, ad eam angusti-
 „ am ac difficultatem ordines illius redacti
 „ essent, ut nequaquam opibus viribusque
 „ proprijs statum suum defendere, atq; se-

à servi-

,, à servitute crudelitateq; hostili tueri ac
,, vindicare possent. Illustrissimus ac Reve-
,, rendissimus Dominus Gvilhelmus Archie-
,, piscopus Rigensis &c. ac Illustrissimus
,, Dominus Gottardus Kettlerus Equestris
,, Ordinis Teutonici in Livonia Magister,
,, Statusq; & Ordines Livoniarum univer-
,, si, & Civitatum Nuntij, dum & omnia
,, dommestica præsidia sua convulsa, & se ab
,, aliorum prælidijs destitutos animadverte-
,, rent, magnam autem spem in Nostro Di-
,, tionumq; Nostrarum auxilio deponerent,
,, matura deliberatione habita, publicoq; &
,, concordi omnium assensu, se, Provinci-
,, amq; suam in fidem & potestatem nostram
,, tradiderunt, ac in perpetuum ditionibus
,, Dominijsq; Nostris ad instar Terrarum
,, Prussiæ adjunixerunt & incorporarunt.
,, Itaq; Nos & Fœderibus & vicinitate con-
,, junctæ Nobis Provinciæ periculo, clade,
,, vastitate, servitute permoti, & pro Chri-
,, stiani Principis Officio pertinere ad fidem
,, Nostram intelligentes, ut homines Pro-
,, vinciamq; Christiani nominis à cede, po-
,, pulatio-

„ pulatione, servitute bárbari ac crudelis
 „ hostis, prohibeamus, eosdem in fidem &
 „ ditionem nostram accepimus &c. Faci-
 „ unt multum ad rem, imo instruunt plu-
 „ rimum verba illa, quibus Magistratum
 „ etiam ordinandi, ne dum Principem con-
 „ stituendi Regi potestas supererat, dum sic
 „ in Tabulis Conventionum reperitur.

„ Cum nihil Respublicas magis quassa-
 „ re atq; concutere soleat, quam legum,
 „ consuetudinis atq; morum mutatio, Sacra
 „ Regia Majestas benè constitutas Respu-
 „ blicas, hac ratione non modo servandas,
 „ sed collapsas restituendas prudentissimo
 „ atq; verè Divino consilio censuit, quod
 „ Principibus, Nobilibus, Civitatibus atq;
 „ Statibus Livoniæ promiserit, non solum
 „ Magistratum Germanicum, sed & Jura
 „ Germanorum propria concessuram &c.
 „ Jam quod attinet ipsam Curlandiam Se-
 „ migalliamq; Incorporationēq; horum Du-
 „ catuum ad Regnum Poloniæ, verba ple-
 „ næ subjectionis in hunc sonant modum.
 „ SIGISMUNDUS AUGUSTUS &c. Si-

F gnifica-

gnificamus &c. Quod cum Illustris Do-
minus Gottardus in Livonia, Curlandiae
& Semigalliae Dux, Generosus Frideri-
cum à Kunicz, & Michælem à Brunow
Consiliarios & Senatores suos ad Nos.
Regniq; Nostri Ordines cum certis man-
datis ablegavisset, atq; hi ipsi literis fidei
suæ Plenipotentiae prædicti Illustris Do-
mini Ducis demonstratis, id sibi ab Il-
lustritate sua injunctum dicerent, quo No-
mine Illustritatis à Nobis Regniq; Ordin-
ibus postularent, ac enixè peterent, ut
quoniam negotium unionis Regni Nostri
cum Magno Ducatu Lithuaniae ad salu-
tarem finem exitumq; optatum jam pri-
dem DEO immortali adjuvante perdu-
xissemus, tempusq; adesset, quo Livoniae
quaq; à barbaro & truculento hoste ma-
jorem in modum populare & afflictæ,
per Nos aliquando consuli possit, subje-
ctionem Illustris Domini Ducis & subdi-
torum ejus, de communi sententia atq; af-
fensi omnium Ordinum Regni cum Du-
catu Lithuaniae uniti acceptaremus; Nos
etsi

103(43)2

,, et si memoria tenebamus, superioribus an-
,, nis, quo tempore ab Ordinibus Livoniae
,, crebris literis atq; Nuntijs ad eam ipsam
,, subjectionem acceptandam sollicitaremur,
,, sortem illius Provinciae atq; calamitatem
,, miseratos, hanc ipsam privatim ex Perso-
,, na Nostra in fidem atq; protectionem No-
,, stram suscepisse, tamen & illud etiam me-
,, minimus, cum praedicta subiectio præsen-
,, tiam Senatus Polonici ac pleniorum de-
,, liberationem requireret, rejecisse Nos hu-
,, jus ipsius rei tractationem in tempus ali-
,, ud ad eam efficiendam commodius; Quod
,, cum se Nobis obtulisset faciendum esse exi-
,, stimavimus, flagitantibus præsertim Illu-
,, stris Domini Ducis Plenipotentibus, & uni-
,, one Regni cum Magno Ducatu Lithva-
,, niæ absoluta & perfecta, & ejus Illustris-
,, tatis subjectionem per supradictos Pleni-
,, potentes Illustritatis ejus Nobis delatam,
,, de consensu & voluntate omnium Ordi-
,, num Regni & Magni Ducatus Lithuaniae
,, ita, ut ante dictum est, uniti, in præsen-
,, tibus Regni Comitijs acceptaremus, quem-

„ admodum præsentibus literis Nostris ac-
 „ ceptamus. Ipsum Illustrem Principem in
 „ fidem & clientelam Nostram, Regniq;
 „ Nostrri, cum omni Ducatu & Ditionibus
 „ Illustritatis suæ, publico Regni cum Ma-
 „ gno Ducatu Lithvaniæ uniti nomine reci-
 „ pimus, nimirum ut ab eo tempore in po-
 „ sterum Illustritas sua ejusq; Hæredes cum
 „ Ducatu Curlandico Semigallicoq; Regno
 „ Nostro cum Ducatu Lithvaniæ unito
 „ tanquam uni & indiviso corpori perpe-
 „ tuis temporibus subiectiatur & incorpore-
 „ tur, ac in clientela & defensione Nostra
 „ & Regni cum Magno Ducatu Lithvaniæ
 „ uniti permaneant. Speramus autem Il-
 „ lustritatem suam & ejus Illustritatis Po-
 „ steros in ea fide, voluntate, subjectione,
 „ quam Nobis Regnoq; cum Ducatu Lithva-
 „ niæ unito per supradictos Plenipotentes
 „ detulerunt, constanter permansuros, &
 „ firmiter perseveraturos. &c.

Id vero tanquam directè casui ausi q;
 contrarium haud silentio præterire possiu-
 mus, quod ijsdem Pactis subjectionis
 cau-

(45)

cautum circumscriptumq; reperitur , his
plane expressis verbis: Conventus publi-
ci singulis biennijs Mittaviæ celebrentur,
,, ad quos singuli Districtus, postquam Ar-
ticulos deliberatorios nacti fuerint, Nun-
cios suos cum sufficienti potestate able-
gabunt. In quibus Conventibus nihil de-
cernetur, quod Pactis subjectionis funda-
mentalibus & Ducalibus, Investituris &
hujus Regiminis formæ aut Ordinationi
sit contrarium horum enim æterna Authori-
tas esse & observari debet. Si ta-
men Princeps ejusmodi Conventum in-
dicere recusaverit, Authoritate Regiæ Ma-
jestatis is indicetur.

Quid memoramus Juramenti formam
à Nobilitate suo Principi præstiti semper
præstandiç; cuius tenor est talis: Ego NN.
Juro NN. Curlandiæ & Semigalliae Duci,
,, Ejusq; Successoribus investitis, & si horū
,, nullus suprefuerit Serenissimo ac Potentissi-
mo Principi ac Domino Domino Sigis-
mundo Tertio Poloniæ Regi, illiusq; Suc-
cessoribus Regibus , & Inelyto Regno

„ Poloniæ & Magno Ducatui Lithvaniæ,
 „ tanquam non Solum supremis ac directis
 „ quales nunc sunt, sed etiam utilibus &
 „ immediatis tunc futuris Dominis meis, tam
 „ uti cæteri Regni Indigenæ subditus fidelis-
 „ & subiect⁹ esse, Ejus Illustritatis commoda
 „ & emolumenta quærere & promovere,
 „ omniaq; Terrarum & Incolarum Illustri-
 „ tatis ejus, quantum per me fieri potest
 „ damna & incommoda præcavere, amo-
 „ vere, prævenire, uti fidelem & probum
 „ subditum decet, semper velim, qua in re
 „ nihil quidquam quod humano ingenio
 „ excogitari poterit, me impediet. Sic me
 „ DEUS adjuvet & Sancta CHRISTI PAS-
 „ SIO.

Juramento sic conscripto, Majorum
 Nostrorum cautela non permisit, quin eti-
 am poenas In seditiosos Religioniq; Pa-
 etorum Refractarios singulari lege statu-
 cret; quæ quidem lex tenoris est talis:
 „ His ita constitutis, illud postremo adjici-
 „ endum duximus, ut cum omnia, quæ hac
 „ formulâ Regiminis continentur, Pactis
 pri-

(47)

, primævæ subjectionis hujus Provinciæ Ju-
, ribus aliorum Principum Vasallorum Feu-
, dali Titulo Provincias in Republica Po-
, lona possidentium, atq; adeò ipsi æquita-
, ti & iustitiae sicut conformia, ea dein-
, ceps sub pœna Decreti Comitialis Anno
, superiore lati, iūm & alijs Sacrae Regiæ
, Majestatis arbitrarijs observentur, debitæq;
, executioni à suis Magistratibus demanden-
, tur.

Jam verò id totaliter omittere non pos-
sumus, quod pro conclusione Tractatūs,
velut pro rei totius cardine Pactis ijsdem
adjectum repertur in hæc formalia: In-
super omnes ex æquo in eam curam in-
cumbant, quo pacatus tranquillusq; hu-
jus Ducatus Status permaneat, qui cum
instar propugnaculi contra finitimos uni-
versæ Reipublicæ hostes ex hac parte es-
se debeat, omnes concordibus animis stu-
dia sua ad salutem ejus certatim & ala-
riter conferant, Illustri Principi suo, ac
illius legitimis in Feudo Successoribus,
obedientiam honoremq; exhibeant, Fidei

Re-

5, Regiæ Majestati & Reipublicæ Polonæ
 , datæ memores sint, si omni felicitate Pa-
 triam suam florere, ita ac debent, peroptat.

Quæ Omnia secus nunc recenter acta,
 cum ē diametro hisce hicceq; adductis
 contraria sint, Nos proceres Regni &
 Magni Ducatus Lithvaniæ ad Latus Sacræ
 Regiæ Maiestatis Domini Nostri Clemen-
 tissimi nunc præsentes, de nullitate cuius
 libet Actus novissimi Directo Dominio
 Sacræ Regiæ Majestatis & Reipubli-
 cæ repugnantis, Pacta Subiectionis &
 Diplomata Incroporationis ad Rempubli-
 cam horum Ducatum infringentis Iura-
 mentum Fidelitatis per Antecessores suos
 ac semetipsos præstitum tollentis, aliaq;
 insolita, illicita, vetita & punibilia attentan-
 tis, Nostro & totius Reipublicæ Nomine,
 ac de insubstantia corundem attentato-
 rum & attendandorum, iterum atq; ite-
 rum manifestamur & protestamur, Com-
 pagemq; hanc multorum Annorum fudo-
 re imo Sangvine coalitam, sine exitio
 Convellentium convelli non possé palam
 atte-

(49)

attestamur, ac præsentem Manifestationem & protestationem manibus proprijs subscriptam, Actis Metrices Regni, quibusvis alijs Authenticis inscribi commitimus, Salva ejusdem Manifestationis augendi, corrigendi pleno in robore reservata facultate. Datum Varsaviæ Die. Mensis Anno Domini. 1726.

*I. Mniszech Supremus Regni
Marechalculus.*

*Ioannes Lipski Procancellarius:
Regni.*

*M. Princeps Czartorynski
Procancell: M. D. L.*

*Franciscus Zaluski J. Przebendowski Supremus
Palatinus Plocensis. Regni Thesaurarius.*

*mp. Stanislaus Ciolek Poniatowski
Supremus Magni Ducatus
Lithuaniae Thesaurarius.*

*Franciscus Belinski Stanislaus Chomentowski
Palatinus Culmensis. Marechalculus Curiae Regni
mp.*

G

Trans

Translatio Literarum Su-
premorum Consiliariorū
Curlandiæ ad S. R. M.
Mittaviæ die Julij
1726. Datarum.

SERENISSIME
&c. &c.

Non latebit Majestatem
Vestrām Sacratissimā,
qualiter in proximo
extraordinario Congressu ,
pro

pro Ratione Jurium Nostrorū
fundamentalium, Celsissimum
Principem Mauritium Comi-
tem Saxoniz in Successorem
Eventualem Ducatus Curlan-
diæ elegerimus, reservatâ ap-
probatione S. R. M. Vestræ.
Peracto eodem extraordinario
Congressu advenit huc Peter-
burgo Princeps Dolhoruki,
Intimus Consiliarius suæ Im-
peratoriæ Majestatis Russiæ, ob-
tulitque Nobis Supremis Con-
siliarijs Credentiales, uti in an-
nexa Copia, exindeque expo-
suit Serenissimam Russiæ Impe-
ratricem Principalem suam hāc
Principis Mauritij Electionem

G2

agrè

ægrè ferre eandemque omni
Vi impedire velle: Dein su-
pervenit huc etiam *Die 10 Iu-
lij.* Princeps Męzykow pari-
ter mentem Serenissimæ Impe-
ratrixis aperiens. Tandem
Princeps Dołhoruki cū minis
& sub Indignatione Impera-
toriae Majestatis, id à Nobis,
ut ex annexa Copia patebit,,
postulavit, quod Nos salvâ cō-
scientia contra Juramentum
Nostrum facere nequivimus.
Nil profuerant omnes remon-
strationes nostræ, quod scilicet
à S. R. M. Vestra Nobis veti-
tum sit, ne aliquas cū exter-
nis potentijs cointelligentias
vel

vel correspondentias ineamus;
tum quod jam ad S. R. M. Ve-
stram pro approbanda eventu-
ali Successione Celsissimi Prin-
cipis Mauritij miserimus; qua
de causa minantur Nobis ruinæ
totius hujuscē Regionis. In
his circumstantijs recurrim⁹ ad
Sacratissimum Thronum Maje-
statis Vestræ, devotissimè pre-
cantes, velit clementer hunc
cè Ducatum atque nos omnes
in illis periculis quæ nobis mi-
nantur non modo tueri, verūm
etiam mentem suam ulteriorē
per hunc Emissarium benignè
aperire, qua methodo in his
circumstantijs & angustijs exi

(54)

stentes procedere debeamus ;
qui perpetua Fide obstricti mo-
ri volumus &c.

*Majestatis Ve-
stræ.
Subditi &c. &c.*

C O P I A
CREDENTIALIUM
*DEI Gratia Catharina Impera-
trix & Domina totius Rus-
siae &c.*

Generosis Ducatūs Cural-
diæ & Semigalliaæ Supre-
mis

mis Consiliarijs , Capitaneis,
ac toti Nobilitati , Nostram
salutationem. Generosi sin-
gulariter Nobis dilecti : Post-
quam Fideli Nostro Intimo
Consiliario Principi Basilio
Dołhoruki,in quibusdam nego-
tijs nostris quæ conservatio-
nem Ducatus Curlandiae & Se-
migaliæ concernunt,instructionio-
nem dedimus, quatenus Gene-
rositatibus Vestris aliquas re-
monstrationes faceret, cum il-
lisque hac in parte compone-
ret, consequenter expeditur
ad Generositates Vestras præ-
fens benevolum desiderium,
Nostrum ut præfato Intimo
Con-

¶(36)¶
Consiliario Nostro in ijs omnibus, quæ ipsis nomine Nostro exponet, cum ijsdemq; consti-
tuet, & concludet, plenam fi-
dem acsi Nobismet ipsis tri-
buant. Speramus Generosita-
tes Vestras Nostram Intentio-
nem & consilium inpræsenti
negotio, tali methodo ad effe-
ctum deducentias, quæ id No-
bis pretio vicinæ Amicitiae à
Generositatibus Vestris polli-
ceri, ac promittere possumus;
Nos verò quod reliquum est
Generositatibus Vestris, Su-
premis Consiliarijs, totiq; No-
bilitati ac Incolis prospera
quæquè à DEO Supremo Do-
mino

57
mino circa Imperoriam be-
nevolentiam apprecando, ma-
nemus addicti. Datum Peter-
burgi die 23 Julij 1726.

Catharina

Comes Gołofkin.

Seqvuntur Propositio-

nes.

*Anno 1726. die 17. Julij Mi-
nistre Serenissimæ Imperatricis
Russiæ D. Princeps Dolgoruki,
in præsentia Domini Mannrichter*
H Korf

(58)

Korff hujus Provinciæ Plenipotentiarij proposuit Supremis Ducatūs Curlandiæ & Semigalliaæ Consiliarijs.

1. **U**T Domini Supremi Consiliarij per omnes Parochias notifcent, quatenus omnes Deputati, qui ultimo congressui ad fuerunt, electionem, Mauriciam annihilent, & hunc Candidatum eligant, quem Imperatoria Majestas proponet, quo in casu Majestas sua Imperatoria, non modo gratiam & protectionem, suam iisdem appromittit, & quod ipsos velit taliter defendere, ne Provincia hæc dividatur,

59

tur, & ne ab aliquo impetratur,
ac in super Imperatoria Maje-
stas Russiæ vult Provinciam
hanc circa antiqua Jura manu-
tenere, Regionemquæ hanc cir-
ca libertates & Jura sub Re-
gimine Principis conservare.

2. Casu quo vero huic non
consentient, habebunt locum
promittendi sibi funestos ex-
inde successus, quos vel ma-
xime Supræmi Consiliarij ex-
perientur, in quos tanquam se-
se opposentes culpa caderet,
siquidem Status Nobilitaris
horum nulliter conscius est.

3. Si verò huic Consiliarij
Supremi, uti Confieverant,

H z fese

(60)

fese opposuerint, Tunc Imperatoria Majestas non modo suā protectionem huic Ditioni subtrahet, sed etiam consentiet in Divisionem ac ultimam ruinam hujus Provinciæ, imo animabit Rempublicam ad maiorem malevolentiam contra hanc Regionem, ac suis Viribus ad hoc concurret, quem in finem Imperatoria Majestas dedit in mandatis Generali de Bon, ut cum Regiminibus sub commenda ejus existentibus ad hos limites appropinquet, ibique fese collocet, si circa pertinaciam suam persisterent, ut illos ad alias cogitationes disponant.

Can-

(61)(38)
Candidati sunt sequentes:
Princeps in Germanlandiæ Mę-
żykow; Principis de Holszte-
in Lubek Filius natu minor,
uterq; Princeps Landgravius
de Hessen Hamburg, qui sunt
à servitijs Sacræ Imperatoriæ
Majestatis.

Postulabant Supræmi Con-
siliarij à Principe Dołhoruki
præfatam propositionem ore
tenus factam, in supra specifi-
catis punctis expressam, etiam
in scriptis sibi dari, meq; eum
in finem ad Principem miserūt;
à quo obtinui responsum per
Dominum Uosten, quod cum
tam semel Celsissimus Princeps

H3

Doł-

(62)

Doschoruki Credentiales suas
produxit, non sit necessum
ut hæc puncta cum subscriptio-
ne sua extradatur, & quod tan-
tum modo ex Idiomate Græ-
co in Germanicum traduci de-
beant, prout effective in Re-
sidentia Domini Usten, præ-
fente Generositate Auditore,
Rutheno, Domino Zentharo-
ve dictata fuerunt; quod ad mā-
datum Dominorum Supremo-
rum Consiliariorum propria
manu attestor. Mittaviæ Die
18. Julij Anno 1726.

*Adam Berkman,
Cancellariæ Secr.
Re.*

1639

RESPONSUM

*S. R. M. ad Literas Su-
premorum Consiliariorū
Ducat⁹ Curlandiæ &c.
Datum Varsaviae.*

AUGUSTVS II.

REX. Poloniæ &c.

Generosi Fideliter Nobis
Dilecti. Non sine justa In-
dignatione percipimus fideli-
tates Vestras Conventiculum
quoddam , Mitaviæ ad finem
mensis Junij non pridem el-

psi

(64) ps̄i celebrasse; ibidemquē in
convulsionem Jurium Nostro-
rum & Reipublicæ, contra pa-
cta subjectionis, Juramentum
fidelitatis, contraq; tot Regni
Cōstitutiones, ac contra inhibi-
tionem Nostram per Gene-
rosum Nakwáski Capitaneum
Ciechanowiensem à Nobis
missum, vobis in tempore in-
timatam procedendo, de Evē-
tuali Successore Principi Fer-
dinando disposuisse; quæ qui-
dem attentanda prout prefatâ
inhibitione Nostrâ cassaverā-
mus, ita jam nunc attentata cas-
samus, annihilamus, nullumq;
robur habere volumus. Quod
atti-

attinet propositiones Principis
Dolhoruki, Fidelitatibus Ve-
stris factas, & à Fidelitatibus
Vestrīs Nobis copiatim trans-
missas; quoniam materiam sta-
tus in se continent, & earum
resolutio potestatem Fidelita-
tū vestrarū excedit, ideo ad nos
totamq; Rēpublicam uti Do-
minos nunc directos remitten-
das esse volumus. Mandantes
& præcipientes Fidelitatibus
vestris, ne cuipiā nisi Nobis &
Reipublicæ uti Directis Domi-
nis obtemperare præsumant.
Promittimus autem Ducatibus
Curlandiæ & Semigalliæ prote-
ctionē Nostrā Regiā, quā à No-

I bis

(66)

bis Serenissimisquè Antecef-
forib' Nostris huc'q; experti sūt
daturos eosq; ab omni impeti-
tione externorū defensuros pol-
licemur. De cætero fidelitates
vestras benevalere cupimus da-
bantur. &c.

ME-

(67) 2

MEMORIALE

*Ex Mandato Sacræ Regiæ Majestatis Domini N.
Clementissimi, & mente
præsentis ad latus Regium
Senatūs, Domino Bestu-
chow Ablegato Sacræ Cza-
reæ Majestatis per Magni-
ficum Thesaurarium Curiæ
Regni porrectum Varsaviæ
Die 13. Augusti,
Anno 1726.*

SAcra Regia Majestas Dominus
meus Clementissimus informa-
tus de Literis, & propositionib⁹,
quas Princeps Basilius Došhoruki,

2(68)2

Consiliarijs Supremis Curlandiæ ex parte Czareæ Majestatis dederat; simul considerans quòd idem Consiliarij uti subditi Regni Poloniæ non habeant potestatem acceptandi à quacunq; Potentiarum Externarum similes propositiones, eo magis Sacra R. M. admirata est progressum hujusce modi, quò Princeps Dołhoruki requisivisset status ejusdem Ducatus, nomine Principalis suæ, quatenus ad Electionem novi Curlandici Principis accederent, & ut eundem de numero aliquorum Candidatorū, quos illis proposuit eligerent.

Duæ sunt rationes quæ augent hancé admirationem Sacræ R.M. *Prima*, qualiter scilicet ejusmodi propositiones emanare unquam poterant ab Amica Aula, cui optime cognita

(69)

gnita sunt Jura indisputabiliá Mani-festa, & potestas suprema, quam Re-gnum Poloniæ habet in Curlandiam?
Secunda: Quod Princeps Męzykow sese in numero prætensorum Can-didatorum posuerit, & quodsi non e-ligeretur eidem Ducatui comminat⁹ fuerit Copijs Moschoviticis?

Et quemadmodum ejusmodi pas-sus apertè contrariantur stricto Fæ-deri, quod Regiam inter & Czaream Majestates intercedit, tuin contradic-tunt tam multis assecurationibus & Documentis, amicitiæ, quibus sua Majestas Czarea Regiam Majestatem persequebatur; Ita Sacra R. M. iustè dubitare debet utrum id omne fiat ex mandato & cum scitu Czareæ Ma-jestatis! qua propter habeo in man-datis à S.R.M. quærere ex Vesta Do-mina-

(70)

minatione si ipsi sit aliqua hoc in
puncto Instructio? & qualis nam sit
hac in parte sensus Sacræ Czareæ
Maiestatis?

Quod si itaq; hæc omnia non lateant
Vestrā Dominationem, acsi Vesta
Dominatio eadem aperire velit, tunc
non intermittam corum omnium
fidelem S.R.M. referre relationem,
qui postea ponderabit mensuras, quæ
ipſi acceptandæ forent.

Sed si fortè nullā hac in parte adest
Vestrā Dominationē Cōmissio, tunc
mihi est iniunctū ut repræsentem Ve-
stræ Dominationi in fiducia quod
hæc omnia referet Sacræ C.M., qua-
liter videatur summa admiratione
dignum, Princeps Męzykow & Dol-
horuki potuisse audere statibus Cur-
landiæ

Iandiae proponere, ut sibi eligant Principem, & quod maius, ut eundem eligant stante vita Principis Ferdinandi, & contra voluntatem S.R.M. Cum publicum & manifestum sit Curlandiam esse Provinciam subiectam Regno Poloniæ, tum quia Sacra R.M. expressè statibus illis inhibueret, ne aliquem ejusmodi Actum attentare præsumerent, & quod Finaliter postquam in contrarium eidem inhibitioni Regiae temeritate quadam punibili se se inducere permisissent ad Electionem assertam D. Comitis Saxonie Mauritij, Sacra Regia Majestas commisit Ministerio suo juxta Rigorem Legum procedendi, contra tantum ausum, tanquam manifestè contrarium naturæ Feudorum & Supremo directo Dominjo

(72)

minio Regni Poloniæ, tam Juramentis & pactis subjectionis, quibus ligata & subiecta est Provincia hæc Regno Poloniæ.

Illud verò quòd Opinionem Sacrae Regiæ Majestatis confirmat, quòd scilicet hæ propositiones & comminationes per præfatos duos Principes factæ Curlandensibus, sint citra scitum. Sacrae Czareæ Maiestatis, est: quia minime concordat

1. Cum antiquioribus Tractatibus, quibus hæ Duæ potentiae mutuò sese obstrinxerunt, non solum non fomentare Rebelliones inter subditos hujus vel alterius Dominii, sed etiam nullum asylum præbere ijs, qui de rebellione accusati essent.

2. Quia concordant cum novis
 & ultimarijs Tractatibus inter Polo-
 niæ Regnum & Sacram Czaream
 Majestatem p: m: Petrum, ubi idem
 Monarcha expressè declarauit nullū
 sibi appropriare Ius ad Provincias
 Regno Poloniæ subjectas.

3. Quia non concordat cum
 declarationibus subsequenter ab eo-
 dem Serenissimo Czaro datis, per
 duos magnos Legatos Sacræ Regiæ
 Majestatis & Reipublicæ, scilicet
 per M. Dominum Wołłowicz Ma-
 reschalcum supremum Magni Du-
 catùs Lithvaniæ & postea per Ma-
 gnificum Dominum Chomentowski
 protunc Palatinum Masoviæ.

4. Quia non convenient cum Le-
 gibus veræ Amicitiæ & bonæ Vici-

K niæ

(74)

niæ quæ vetant amicum Vicinum
assumendi in protectionem aut fo-
mentandi subditos alienos Contra
proprium Dominum, quod hucusq;
fideliter abutrinquè observabatur, &
vel maximè ex parte Poloniæ, quæ
non modo rebellioni Ukrainiani ac
mutationi Regiminis illius, quam
Sacrae Czareæ Majestati p. m.
uisum suit, Introducere, misceri no-
luit, verum etiam denegauit omnē
Securitatem & asylum Incolis illius
Provinciæ dum vitam salvando, ean-
dem in Polonia quæsierant.

Sacra Regia Majestas est adeò per-
fusa de vera amicitia & æquani-
mitate Sacrae Czareæ Maiestatis,
ut nullatenus dubitare possit, quin
Sacra Czarea Maiestas in hacce Cir-
cumstantia non sit ejusdem cum
sin
Sacra

(75)

Sacra Regia Majestate sensus, quod
Principum Menzykow & Dołhoruki
propositiones de Curlandia, in omni-
bus præmissis Contraria, difficile
cum justa voluntate suæ Czareæ Ma-
iestatis convenire Valeant.

Quapropter habeo in mandatis
a Sacra Regia Majestate Domino
Meo Clementissimo requirendi
Dominationem Vestram ut hæc
omnia quæ nunc exposui referat
Sacrae Czareæ Majestati, Ean-
demq; exposcat, quatenus mandatō
suō expressō reprehendat supradictos
Principes, ijsq; inhibeat, ne ulterius
se se negotiis, quæ unicé subiacendo
dispositioni Regni Polonorum, mi-
nimè pertinent ad Czaream Maie-

statē, & multo minūs ad illos in particulari. Prouti Sa: Regia Maiestas dispensari non posset, quin statibus Curlandiæ non inhibeat, ne propositiones illorum audiant; simulq; præventivè casset & annihilet id omne, quidquid Curlandenses intuitu earundem propositionum attentare præsumpsissent, sicuti Cassatum & annihilatum est illud, quòd illegitimē fecerunt in favorem Domini Comitis Saxoniæ.

Interea optimum foret, ac Sacrae Regiae Majestati summoperè optatum, Si Sacra Czarea Maiestas hac in Materia sese declararè vellet, tempestivè ante reassumptionem proximorum Comitorum, ea de Causa, ut status Rejpublicæ in hac inqui-

inquietudine, quam minus amicabiles passus, utriusquè Principum prædictorum, infallibiliter in animis eorum concitarent, pacisci possint, & ut eò faciliùs ijdem status Reipubliciæ concurrant ad arripienda media Convenientia, pro obviandis cunctis inconvenientiis, quæ bonam harmoniam inter utramqué Aulam alterare possent, Cuius Continatio ex parte Poloniæ sincerè desideratur, ac in præsentibus Circumstantijs videtur ab utrinquè pernecessaria.

His quæ Vestræ Dominationi exponendi honorem habui, adhuc ex mandato superaddendum habeo: quod si prætensiones Illustrissimæ Principissæ Curlandiæ sunt Causa, vel prætextus Sacrae Czareæ Maestati

(78)

stati , ad huncce Ducatum sese interressandi , Intentio Sacræ Regiæ Maiestatis: & Reipublicæ est, ut per iustum deductionem & liquidationem , id quòd pars parti tenetur , bonificet & compenset ; Ast hæ prætensiones suprafatæ nullum Jus dare valent , vel unquam dabunt cuiquam ad Curlandiam.

Z BIBLIOTEKI
SEMINARIUM
SANDOMIERSKIEGO

